

A 2000-es elnökválasztáson Bush tudta a legtöbb anyagi támogatást szerezni, és az előválasztásokon is jól szerepelt. A választás eredménye azonban vitatható volt. Floridában az eredmény tisztázatlan maradt, az ország többi részén Al Gore 266 elektori szavazatot, Bush pedig 246-ot kapott. Bonyolult jogi és politikai huzavona után a Legfelsőbb Bíróság öt tagja úgy döntött, hogy Florida vitatott huszonöt elektori szavazata Busht illeti meg. Mivel Gore félmillióval több népi szavazatot kapott, az országon tiltakozáshullám söpört végig.

Első elnöki időszakának egyik legfontosabb belpolitikai eredménye az általa 2002 januárjában aláírt, *Egy gyermek se maradjon le* című törvény volt, amellyel a szövetségi kormányzat az elemi és középfokú oktatást támogatta. Viszont megtagadta a széndioxid-kibocsátás csökkentésére irányuló kiotói egyezmény végrehajtását, s nem támogatta a Nemzetközi Bűnügyi Törvényszék létrehozását. A gazdagoknak kedvező adócsökkentési törvénye jelentősen visszavetette népszerűségét. Majd vératlanul olyan eseményre került sor, amely teljesen megváltoztatta az Egyesült Államok külpolitikáját: 1814 óta első ízben támadás érte az Egyesült Államok kontinentális területét.

A 2001. szeptember 11-i merényletsorozattal az al-Káida terrrorszervezet tagjai közel háromezer embert öltek meg. Az amerikai társadalom a merénylet miatt hajlandó volt elfogadni az elnök erőskezü vezetési stílusát, a központi hatalom megerősítését. Az Elnöki Végrehajtó Hivatal részeként létrehozták a Haza Biztonságának Tanácsát, melynek a terrorizmus elleni védelem lett a feladata. 2003. január 24-én működésbe lépett a Haza Biztonságának Minisztériuma. Elfogadtatták az úgynevezett patriotatörvényt is (2001), amely le-

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK 43. ELNÖKE

GEORGE W. BUSH

2001. JANUÁR 20.–2009. JANUÁR 20.

Ő VOLT AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK MÁSODIK OLYAN ELNÖKE, AKINEK AZ APJA IS ELNÖK VOLT. MINDENBEN AZ IDŐSEBB BUSH ÉLETÚTJÁT KÖVETTE: A YALE EGYETEM, MAJD A HARVARD BUSINESS SCHOOL HALLGATÓJA LETT, S OLAJ- ÉS GÁZKITERMELÉST VÉGZŐ NAGYVÁLLALATOK VEZETŐ MUNKATÁRSÁKÉNT GAZDAGODOTT MEG. 1988-BAN FELHAGYOTT AZ ÜZLETI TEVÉKENYSÉGGEL, HOGY RÉSZT VEGYEN APJA ELNÖKVÁLASZTÁSI KAMPÁNYÁBAN, MAJD MEGVÁSÁROLTA A TEXAS RANGERS NEVŰ BASEBALLCSAPATOT. TEXAS KORMÁNYZÓJAKÉNT OLY SIKERESNEK BIZONYULT, HOGY Ő LETT AZ ELSŐ TEXASI KORMÁNYZÓ, AKIT EGYMÁS UTÁN KÉTSZER IS MEGVÁLASZTOTTAK.

hetővé tette, hogy meghatározatlan ideig fogva tartsák a terrorizmussal gyanúsított személyeket vádemelés és ügyvédi védelem nélkül.

Az amerikai kormányzat úgy vélte, hogy Szaddám Huszein iraki diktátor tömegpusztító fegyvereket gyárt, s rendszerének megdöntése elősegítheti a Közel-Kelet demokratizálódását, valamint a tartós izraeli–palesztin béke létrejöttét. Bush – új nemzetbiztonsági stratégiája alapján – nem tett különbséget a terroristák és az őket befogadók között, és kész volt egyoldalúan, a nemzetközi szervezetek nélkül is megelőző háborút indítani.

2001. október 7-én az USA néhány NATO-tagállam támogatásával megszállta Afganisztánt, és az év vé-

gére megdöntötte az al-Káidát támogató, tálib kormányzatot. A támadás 2003. március 20-án indult meg, s a 230 000 fős haderő április 9-én elfoglalta Bagdadot. Bush május 1-jén bejelentette a harcok végét, ám nem találtak sem tömegpusztító fegyvereket, sem az al-Káidával való kapcsolatra utaló bizonyítékot. Az iraki hadsereg és államapparátus feloszlatása nagy hibának bizonyult, mert a harcot hamarosan a belső lázadók ellen kellett folytatni. 2004 tavaszán közzétették, hogy Abu Ghraib város börtönében az amerikai katonák kegyetlenkedtek a foglyokkal, s bár a történeteket feltárták és a felelősöket megbüntették, a hírek világszerte nagy felhábo-

GEORGE W. BUSH

Születés:

New Haven, Connecticut, 1946. július 6.

Párt:

Republikánus Párt

Választási győzelem:

2000, 2004

Házastárs:

Laura Welch (1946–)

rodást keltettek. Hamarosan nyilvánvaló lett, hogy a kormányzatnak nincs olyan stratégiája, amellyel ténylegesen befejezhetné a háborút. Bush és tanácsadói ráadásul Irak újjáépítését célzó állami szerződéseket osztogattak a jó poli-

itikai kapcsolatokkal rendelkező vállalatoknak – például Dick Cheney alelnök Halliburton nevű nagyvállalatának.

Bushnak – az egész világ meglepetésére és az amerikai liberálisok nagy felháborodására – mégis sikerült megnyernie a 2004-es elnökválasztást. A társadalom többsége nem akarta háborús helyzetben mással felváltani azt a vezetőt, akit a terrorizmus ellen folytatott világméretű harc irányítójának tekintett.

Amikor 2005-ben Louisianára lecsapott a Katrina hurrikán, a kormányzat meglepően tehetetlennek bizonyult. Miközben New Orleans elárasztott utcáin holttestek lebegték a víz felszínén, s több mint ezer ember meghalt, Bush a nyilvánosság előtt ígéretet tett Trent Lott mississippi szenátor házának újjáépítésére. Az amerikai értelmiség egyre ellenségesebbé vált Bushsal szemben: a *Rolling Stone* magazin a történelem legrosszabb elnökévé nyilvánította. Bírálták, mert a félelem felszításával kormányzott, mert rendőri intézkedések helyett nemzetközi háborúk kirobantásával harcolt a terrorizmus ellen, s mert csak neokonzeratív tanácsadói legszűkebb csoportjára hallgatott.

A Bush-kormányzat több kölcsönt vett fel, mint az összes korábbi kormányzat együttvéve, s bár az amerikai történelem legnagyobb költségvetési többletét örökölte Clinton kormányától, már a 2006-os költségvetési évet minden idők legnagyobb deficitjével zárta. A nagyszabású védelmi intézkedések meglehetősen hatástalannak bizonyultak. 2007-re már a republikánusok egy része is ki akarta vonni a hadsereget Irakból. A 2008-ban kibontakozó gazdasági válság csak tovább rontotta az elnök megítélését. Bush népszerűségi mutatója 2008 őszére 20%-ra, az amerikai történelemben mindeddig ismeretlen mélypontra süllyedt. ♦